

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ โดยกำหนดให้สิทธิแก่ผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่ถึงสิบไร่ ที่ได้ยึดถือ ครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เฝ้าป่า ทำไม้ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งไม่มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าสงวนแห่งชาติซึ่งไม่มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม และไม่เป็นป่าที่ควรอนุรักษ์เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เนื้อที่ไม่เกินสิบไร่ เพื่อยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ก่อนหนึ่งปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ สามารถยื่นคำขอต่อผู้บริหารท้องถิ่นที่ป่านั้นตั้งอยู่เพื่อขอหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน หนังสือรับรองการยึดถือและทำประโยชน์ไม่สามารถโอนให้ผู้อื่นได้ เว้นแต่ตกทอดให้กับทายาทโดยธรรม (เพิ่มมาตรา ๑๔/๑ และมาตรา ๑๔/๒) และกำหนดให้ผู้กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ แต่สามารถยื่นคำขอได้ตามมาตรา ๑๔/๑ ไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษตามมาตรา ๓๑ (เพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีกับประชาชนผู้เข้าทำการยึดถือครอบครองที่ดินที่ได้ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เฝ้าป่า ทำไม้ หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งที่ประชาชนยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อการประกอบอาชีพหรือเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมิได้มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม และไม่เป็นป่าที่ควรอนุรักษ์เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ควรช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่ถึงสิบไร่เพื่อการดำรงชีพ และได้ยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในพื้นที่ก่อนหนึ่งปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สามารถประกอบอาชีพและอยู่อาศัยโดยไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญา โดยกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจพิจารณาความเหมาะสมในการออกหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๒๘ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การจัดการป่าไม้เป็นไปเพื่อรักษาหรืออนุรักษ์ป่าไม้ให้มีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนสามารถเข้ายึดถือหรือครอบครองป่าไม้ใช้ป่าที่ควรอนุรักษ์ในจำนวนที่เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีที่ดินในการประกอบอาชีพ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๑๔/๑ และมาตรา ๑๔/๒ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

“มาตรา ๑๔/๑ ผู้ใดไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่ถึงยี่สิบไร่ ได้ยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เฝ้าป่า ทำไม้ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งไม่มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม และไม่เป็นป่าที่ควรอนุรักษ์เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เนื้อที่ไม่เกินยี่สิบห้าไร่ เพื่อยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ก่อนหนึ่งปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ สามารถยื่นคำขอต่อผู้บริหารท้องถิ่นที่ป่านั้นตั้งอยู่เพื่อขอหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้น

ให้ผู้บริหารท้องถิ่นพิจารณาอนุญาตตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ยื่นคำขอไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่ถึงยี่สิบไร่
- (๒) เป็นผู้ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนที่ไม่มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม และไม่เป็นป่าที่ควรอนุรักษ์เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม เนื้อที่ไม่เกินยี่สิบห้าไร่
- (๓) ผู้ยื่นคำขอได้ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ก่อนหนึ่งปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

(๔) เหตุผลอื่น ๆ

การส่งอนุญาตตามวรรคสอง ให้ผู้บริหารท้องถิ่นส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำการรังวัดที่ดินที่ยื่นคำขอยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ แล้วออกหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์แก่ผู้ยื่นคำขอโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ โดยไม่เสียค่าธรรมเนียม

ในกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นมีคำสั่งไม่อนุญาต และผู้ยื่นคำขอไม่เห็นด้วย ผู้ยื่นคำขอมีสติอุทธรณ์ต่อสภาท้องถิ่นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งไม่อนุญาต คำสั่งของสภาท้องถิ่นให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๔/๒ ผู้ได้รับหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ตามมาตรา ๑๔/๑ มีสิทธิครอบครองที่ดินนั้นแต่ไม่สามารถโอนให้แก่ผู้อื่นได้ เว้นแต่ตกทอดให้แก่ทายาทโดยธรรม แต่ไม่ตัดสิทธิผู้ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในการยื่นคำขอมีสติในที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยที่ดินหรือกฎหมายอื่น”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นมาตรา ๓๑/๑ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗

“มาตรา ๓๑/๑ ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ แต่ถ้าเป็นการกระทำตามมาตรา ๑๔/๑ ผู้นั้นไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษตามมาตรา ๓๑”

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

.....

.....

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่ปัจจุบันปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ดำเนินคดีกับประชาชนผู้เข้าทำการยึดถือครอบครองที่ดินที่ได้ยึดถือครอบครองและทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ ทั้งที่ประชาชนยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเพื่อการประกอบอาชีพหรือเป็นที่อยู่อาศัย ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวมิได้มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม และไม่เป็นป่าที่ควรอนุรักษ์เพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมแล้ว ควรช่วยเหลือประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่เพียงพอเพื่อการดำรงชีพ และได้ยึดถือครอบครองทำประโยชน์พื้นที่ก่อนหนึ่งปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้สามารถประกอบอาชีพและอยู่อาศัยโดยไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดทางอาญา โดยกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจพิจารณาความเหมาะสมในการออกหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. มีสาระสำคัญดังนี้

๒.๑ กำหนดให้สิทธิแก่ผู้ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีแต่ไม่ถึงยี่สิบไร่ ที่ได้ยึดถือครอบครอง ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ในเขตป่าสงวนแห่งชาติซึ่งไม่มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม หรือกระทำการใด ๆ อันเป็นการทำลายป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งไม่มีสภาพเป็นป่าหรือเป็นป่าเสื่อมโทรม เนื้อที่ไม่เกินยี่สิบห้าไร่ เพื่อยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ก่อนหนึ่งปีก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้บังคับ สามารถยื่นคำขอต่อผู้บริหารท้องถิ่นที่ป่านั้นตั้งอยู่เพื่อขอหนังสือรับรองการยึดถือครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้น หนังสือรับรองการยึดถือและทำประโยชน์ไม่สามารถโอนให้ผู้อื่นได้ เว้นแต่ตกทอดให้กับทายาทโดยธรรม (ร่างมาตรา ๓ เพิ่มมาตรา ๑๔/๑ และมาตรา ๑๔/๒)

๒.๒ กำหนดให้ผู้ที่กระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ แต่การกระทำเป็นไปตามมาตรา ๑๔/๑ ไม่มีความผิดและไม่ต้องรับโทษตามมาตรา ๓๑ (ร่างมาตรา ๔ เพิ่มมาตรา ๓๑/๑)

๒.๓ กำหนดให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๕)